

KUTSESTANDARD

Demineerija EOD3, tase 5

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Demineerija EOD3, tase 5	5

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Demineerija EOD3, tase 5 töö on igasuguse lahingumoonu tuvastamine, ohutaseme hindamine, ohutustamine ja hävitamine. Demineerija EOD3 juhendab demineerijaid EOD1 ja EOD2 lahingumoonuga seotud tööülesannete täitmisel. Demineerija EOD3 töötab meeskonnas ning tema töö eeldab suhtlemist kolleegide ja ameti- ning eraisikutega.

Lisaks demineerija EOD3-le on ka demineerija EOD1, demineerija EOD2, pommitehnik EOD3+ ja demineerimisinstruktori kutsed. Demineerijate pädevus kasvab vastavalt IMAS (International Mine Action Standard, vt lisa 1 Kutsestandardis kasutatud lühendid) maatriksile.

Demineerija EOD1, tase 4 töö on abistada meeskonda pommiohu, lahingumoonoahu ja plahvatusohtu tõrjumisega seotud tegevustel; ta töötab juhendamisel.

Demineerija EOD2, tase 4 töö on abistada leitud esemete ohutustaseme hindamisel ja määramisel, ohutult esemeid teisaldada.

Pommitehnik EOD3+, tase 5 on spetsialist, kelle töö on kahjutustada plahvatusohtlikke esemeid, kasutada eritehnikaid ja -oskusi lõhkeseadeldiste ja teiste improviseeritud lõhkematerjalide käitlemisel (nt vedelikud raketimootorites, vaesestatud uraaniga (Depleted Uranium) täidetud lahingumoon jne).

Demineerimisinstruktor, tase 6 on spetsialist, kelle töö on juhendamine, demineerimisandmete analüüs ja teadmiste edasiandmine.

Demineerija töötab kõrgendatud ohuga töökeskkonnas. Tema töökeskkonda mõjutavad füüsikalised, keemilised, füsioloogilised ja psühholoogilised tegurid. Töö toimub nii väli- kui sisetingimustes ja nõuab füüsilist pingutust. Töötaja peab olema teadlik tööga kaasnevatest tervise- ja keskkonnariskidest. Töö on vaimselt ja emotsionaalselt pingeline, eeldab töötamist ka öösi, puhkepäevadel ja riigipühadel. Peamised ohud on plahvatustest ja kemikaalidest tulenevad vigastused, haigestumised ja töötraumad, võimalikud on mitmesugused bioloogiliste, keemiliste ning füüsiliste ja füüsikaliste faktorite poolt tekitatud tervisekahjustused. Töötamisel on oluline täita tööohutuseeskirju ja kasutada isikukaitsevahendeid. Pommülikonna kasutamine eeldab demineerijalt head füüsilist vormi.

Demineerija peamised töövahendid on kaitseriietus ja kaitsevahendid, lõhkematerjal, tulirelvad, erilaengud, metallidetektorid, pommirobot, sideseadmed, röntgeniaparatuur, abivahendid, pommikonteiner, mõõtevahendid.

Demineerija töökoolituse korraldamisel ja koolituskavade koostamisel lähtutakse rahvusvahelistest EOD (Explosive Ordnance Disposal) koolituspõhimõtetest ja ohutusreeglistikust; sellest tulenevalt on kutse nimetuses ka akronüüm EOD.

A.2 Tööosad

- A.2.1 Töö planeerimine, korraldamine ja juhtimine
- A.2.2 Lõhketöö tegemine
- A.2.3 Pommiohu tõrjumine

A.2.4 Lahingumoonu ohu tõrjumine
A.2.5 Plahvatusohu tõrjumine
A.3 Kutsealane ettevalmistus
Demineerija EOD3-l on keskharidus, kutseoskused on omandatud demineerija õppekavale vastaval kvalifikatsioonikursusel ning praktilise töö käigus. Demineerija EOD3 on demineerija EOD2-na töötanud vähemalt 2 aastat. Demineerimistöo juhina töötamiseks peab ta olema läbinud juhtimiskoolituse.
A.4 Enamlevinud ametinimetused
Demineerija.
A.5 Reguleerimisalade kutsealal tegutsemiseks
Tööd demineerijana reguleerivad päästeseadus, korraldusseadus ja neist tulenevad õigusaktid ning IMAS-standardi (International Mine Action Standard) nõuded.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Selle kutse taotlemisel tuleb tõendada üldoskused ja kõik kompetentsid (B.3.1 – B.3.5).

B.2 Demineerija EOD3, tase 5 üldoskused
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. arvestab oma töös demineerimistöo ohutusjuhendit ja tööd reguleerivaid õigusakte; 2. kasutab killuvesti, kiivrit ja teisi kaitsevahendeid; 3. annab kannatanu(te)le elupäästvat esmaabi vastavalt esmaabi andmise nõuetele; 4. teeb alarmsõitu, arvestades kehtivaid õigusakte ja demineerimistöo eripära; 5. valmistab ette ja juhib sündmusjärgset analüüsi; teeb ettepanekuid muudatusteks enda või meeskonna edaspidises tegevuses, teeb ettepanekuid saadud kogemuste edaspidiseks rakendamiseks; 6. kontrollib enda ja teiste demineerijate töö kvaliteeti; kinnitab kvaliteedikontrolli tulemust; 7. kasutab oma töös digiseadmeid vastavalt digipädevuste enesehindamise skaala algtasemel kasutaja tasemele (vt lisa 2 Digipädevuste enesehindamise skaala); 8. kasutab oma töös eesti keelt vastavalt keeleseaduse nõudele ning ühte võõrkeelt (soovitavalt inglise keelt) osaoskuse mõistmine osas tasemel B1 (vt lisa 3 Keelte oskustasemetete kirjeldused).

B.3 Kompetentsid	
B.3.1 Töö planeerimine, korraldamine ja juhtimine	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. osaleb demineerimistöo planeerimisel ja korraldamisel oma kompetentsuse ja pädevuse piires; 2. arvestab oma tegevuses valdkonna töökorralduse ja struktuuriga; langetab asjakohaseid otsuseid, sh keerulisi ja riske sisaldavaid ning mittetäieliku info alusel tehtavaid; algatab tegevusi oma pädevuse piires, juhib ja kontrollib nende kulgu ja tulemuste suunas tegutsemist; võtab vastutuse enda ja meeskonna tegevuse eest; 3. juhib demineerimistööd igasuguse lahingumoonu leiu korral vastavalt demineerimisalastele õigusaktidele ja sündmuse iseloomule; valib olukorra lahendamiseks sobiva taktika vastavalt leitud lahingumoonale; 4. viib läbi ennetus- ja teavitustööd vastavalt korraldustele ja sihtrühma vajadustele; 5. viib läbi koolitusi etteantud teemal, kasutades erinevaid koolitusmeetodeid; viib läbi lõhketöid vastavalt õppekavale. 	
B.3.2 Lõhketöö tegemine	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. planeerib ja korraldab lõhketööd lahingumoonu hävitamiseks vastavalt õigusaktidele ja sündmuse iseloomule; valib ümbritsevat keskkonda arvestades sobiva ja võimalikult ohutu hävitusmeetodi, lähtudes demineerimisalastest õigusaktidest ja erialasest koolitusest; täidab lõhketööga seotud kohustusliku dokumentatsiooni vastavalt demineerimisalastele õigusaktidele; 	

2. juhib lõhketööd igasuguse lahingumoonana leiu korral vastavalt õigusaktidele; valib ohutuima viisi lõhketöö läbiviimiseks; jälgib lõhketöö ohutust;
3. abistab lõhkamiskohas meeskonda lõhketöö ettevalmistamisel ja ohuala piiramisel vastavalt demineerimistöö juhi korraldustele; määrab ohuala raadiuse ja sobiva lõhkamismeetodi ning arvutab kamufleti, arvestades lõhkamiskohta ja hävitatava lahingumoonana tüüpi; valmistab ette lõhkamisvahendid ja lõhkelaengud, paigaldab lõhkelaengud; kontrollib demineerimismeeskonna tegevust lõhketöö ettevalmistamisel;
4. abistab meeskonda pommiohu tõrjumiseks tehtava lõhketöö tegemisel vastavalt demineerimistöö juhi korraldustele; julgustab vahetult pommiohu tõrjumisega tegelevat demineerijat ja abistab või vajadusel valmistab ise ette laenguid; hooldab pärast sündmust varustust, arvestades tehnilisi nõudeid; määrab ohuala olenevalt ümbritsevast keskkonnast, oludest ja ohu tekitajast;
5. abistab meeskonda lahingumoonana ohu tõrjumiseks tehtava lõhketöö tegemisel vastavalt demineerimistöö juhi korraldustele; abistab demineerimistöö juhti laengute ettevalmistamisel või valmistab neid vastavalt demineerimistöö juhi korraldusele ise ette; määrab ohuala olenevalt ümbritsevast keskkonnast, oludest ja lahingumoonana tüübist; valib lahingumoonana ohu tõrjumiseks sobiva taktika ja hävitusmeetodi; likvideerib lahingumoonana ohu, kasutades ettevalmistatud varustust ja vahendeid; korraldab järelkontrolli ja osaleb selles;
6. abistab pommitehnikut lõhkeseadeldisest tuleneva ohu tõrjumisel tehtaval lõhketööl ja julgustab teda; abistab laengute ettevalmistamisel; valmistab ette varustuse lähtuvalt pommitehniku korraldustest, hooldab varustust peale sündmust; abistab sündmuskohal pommitehnikut tehniolude jäädvustamisel;
7. abistab meeskonda eriotstarbelise lõhketöö tegemisel vastavalt demineerimistöö juhi korraldustele; teeb eriotstarbelisi lõhketöid oma pädevuse piires; valmistab ette varustuse ja vahendid, hooldab varustust peale sündmust, arvestades tehnilisi nõudeid; määrab ohuala olenevalt ümbritsevast keskkonnast ja oludest; korraldab lõhkamiskoha järelkontrolli ja osaleb selles.

Teadmised:

- 1) plahvatuste tüübid ja parameetrid;
- 2) plahvatuse mõju inimestele, rajatistele ja keskkonnale;
- 3) plahvatuse mõju vähendamise moodused, kaitsemeetmed;
- 4) signaalid lõhketööl.

B.3.3 Pommiohu tõrjumine

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

1. kogub pommihävarduse sündmusega seonduvat detailset infot; korraldab ja juhib demineerimismeeskonna tegevust pommihävarduse sündmusel; teeb sündmuse lahendamiseks koostööd;
2. kogub pommikahtluse sündmusega seonduvat detailset infot; lahendab sündmuse vastavalt korraldusele oma pädevuse piires, kasutades sobivat varustust; vajadusel korraldab ja juhib tegevust pommikahtluse sündmusel, teeb sündmuse lahendamiseks koostööd;
3. kogub pommitehnilise kontrolli sündmusega seonduvat detailset infot; korraldab ja juhib demineerimismeeskonna tegevust pommitehnilisel kontrollil; teeb sündmuse lahendamiseks koostööd;
4. kogub ja analüüsib plahvatuskohal detailset infot; saadud informatsioonile tuginedes teeb oma pädevuse piires kindlaks plahvatuse põhjuse; lahendab sündmuse vastavalt korraldusele oma vastutusala piires, kasutades sobivat varustust; vajadusel korraldab ja juhib demineerimismeeskonna tegevust plahvatusjärgsel tööl, teeb sündmuse lahendamiseks koostööd.

B.3.4 Lahingumoonana ohu tõrjumine

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

1. käitleb laske- ja lahingumoonana ohutult oma pädevuse piires; identifitseerib laske- ja lahingumoonana;
2. kasutab demineerimistööl ettenähtud abi- ja erivahendeid; määrab sobiva EOD-ERW-taktika vastavalt lahingumoonale; teeb leitud lahingumoonana või selle otsimisega seotud toimingud; määrab kahjutustamise meetodi vastavalt lahingumoonale;
3. kogub ja analüüsib infot lõhkematerjalide ja lahingumoonaga saastatud keskkonna kohta, viib läbi tehnilist ja mittetehnilist uuringut; otsustab edasised toimingud vastavalt miinide ja lõhkemata lõhkekehade omadustele, hävitab need vastavalt leiu eripärale;
4. abistab pommitehnikut lahingumoonast tuleneva CBRN-ohu tõrjumisel; valmistab ette meeskonna CBRN kaitsevarustuse, kasutab CBRN kaitsevarustust; kasutab seirevahendeid.

Teadmised:

- 1) laske- ja lahingumoonana liigid ja ehitus;
- 2) lõhkelaengute liigid, paigaldamine.

B.3.5 Plahvatusohu tõrjumine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1. abistab pommitehnikut lõhkeseadeldisest tuleneva plahvatusohu tõrjumisel ja julgustab teda; valmistab ette varustuse lähtuvalt pommitehniku korraldustest, hooldab varustust peale sündmust; abistab sündmuskohal pommitehnikut tehilude jäädvustamisel; 2. abistab pommitehnikut lõhkeseadeldisest tuleneva CBRN-ohu tõrjumisel; valmistab ette meeskonna CBRN kaitsevarustuse, kasutab CBRN kaitsevarustust; kasutab seirevahendeid.	
Teadmised: 1) plahvatuste tüübid ja parameetrid.	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	26-13042022-3.3.3/3k
2. Kutsestandardi koostajad	Kätlin Kekk, Päästeamet, Personaliarvestuse ja asjaajamise talitus Margus Kurvits, Päästeamet, Demineerimiskeskuse Planeerimise- ja valmisoleku talitus Raido Taalman, Päästeamet, Demineerimiskeskuse Põhja-Eesti pommigrupp Ando Piirsoo, Päästeamet, Demineerimiskeskuse Lõuna-Eesti pommigrupp Arno Pugonen, Päästeamet, Demineerimiskeskuse nõunik
3. Kutsestandardi kinnitaja	Vara- ja Isikukaitse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	22
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	13.04.2022
6. Kutsestandard kehtib kuni	03.04.2023
7. Kutsestandardi versiooni number	3
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	5411 Päästjad ja tuletõrjujad
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	5
C.2 Kutsenimetuse võõrkeeles	
Inglise keeles	EOD technician, EstQF Level 5
C.3 Lisad	
Lisa 1 Kutsestandardis kasutatud lühendid	
Lisa 2 Digipädevuste enesehindamise skaala	
Lisa 3 Keelte oskustasemete kirjeldused	